

16. Шебанова В.І. Копінг-поведінка: механізми подолання стресу. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2011. Вип. 26. С. 289-296.

17. Lazarus R. and Folkman S. Stress appraisal and coping. New York : Springer publishing company, 1984. 44-128p.

УДК 159.922.8

Воржеїнова В. В., Чередник А. О.
Українська інженерно-педагогічна академія

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ КОРЕЛЯТІВ ОСОБИСТОСТІ У АНІМЕ ПРИХИЛЬНИКІВ ТА АНТИАНІМЕ СЕРЕД МОЛОДІ

В роботі представлені результати дослідження особливостей психологічних корелятів особистості у аніме прихильників та антианіме серед молоді. Виконано аналіз досліджень феномену субкультура в сучасній психології. Проведено емпіричне дослідження щодо визначення рівня прихильності до аніме-культури, ступеня прояву алекситимії, рівня розвитку комунікативних та організаторських здібностей, вольової саморегуляції та локус-контролю. В результаті аналізу емпіричних даних зроблено висновок про наявність взаємозв'язку між психологічними показниками представників аніме та антианіме. На основі аналізу отриманих даних визначено, що результати дослідження дають можливість з'ясувати психологічні механізми формування прихильності до субкультури аніме серед молоді, а також можуть стати основою для подальших досліджень молодіжних субкультур України.

The paper presents the results of a study of the characteristics of psychological personality correlates in anime fans and anti-anime among young people. The analysis of researches of the phenomenon of subculture in modern psychology is executed. An empirical study was conducted to determine the level of adherence to anime culture, the degree of manifestation of alexithymia, the level of development of communication and organizational skills, volitional self-regulation and locus control. The analysis of empirical data concluded that there is a relationship between the psychological indicators of anime and antianime. Based on the analysis of the obtained data, it is determined that the results of the study provide an opportunity to elucidate the psychological mechanisms of formation of attachment to the anime subculture among young people, as well as become a basis for further research of youth subcultures of Ukraine.

Актуальність дослідження субкультур в ХХІ столітті пояснюється постійними спробами адаптації молоді до норм та образу життя суспільства, а також бурхливим розвитком культури в цілому. Субкультура як психологічний та соціальний феномен має декілька визначень. Так, деякі дослідники називають її «приватною» культурою, яка існує поруч з загальною культурою та тісно переплітається з культурними цінностями та нормами. Молодіжною субкультурою також називають певну кількість людей молодого віку, які мають спільні інтереси, традиції, норми та цінності. Субкультура аніме почала бурхливий розвиток в Україні з кінця ХХ століття, коли набрала популярність анімаційна японська мультиплікація. На території України представників субкультури аніме прийнято називати «аніmeshниками». Представників даної молодіжної субкультури поєднує інтерес до манги та аніме, а також медійні уподобання. Субкультуру аніме слід віднести до іміджевих субкультур, адже аніmeshники захоплюються образами персонажів,

прагнуть зображувати їх в різних формах: косплею, фанфіки, малюнок та ін. Вивченням субкультури аніме займалися такі дослідники як: П. Вебб, А. Денисова, Г. Деві, С. Фріт, Г. Будникова, І. Лебедева, К. Криловський, О. Самойлова.

Метою дослідження було вивчення індивідуально-психологічних особливостей особистості аніме представників і антианіме.

В дослідженні використовувались наступні методики: тест локус контролю Дж. Роттер; методика TAS-26; методика дослідження вольової саморегуляції А. Зверькова та Є. йдмана; оцінка комунікативних та організаторських здібностей В. Синявського і В. Федорошина.

Було отримано наступні результати:

– представники аніме мають високий рівень захопленості аніме-культурою (високий рівень – 30%, середній рівень – 55%, низький рівень – 15%). Представники антианіме мають негативне ставлення до аніме (середній рівень–5%, низький рівень – 95%).

– прихильники аніме мають більш виражені прояви алекситимії (високий рівень – 20%, середній рівень – 30%, низький рівень – 50%); представники антианіме мають нижчий відсоток показників прояву алекситимії (високий рівень – 5%, середній рівень – 10%, низький рівень – 85%);

– у представників аніме розвиток комунікативних здібностей знаходиться на рівні нижче середнього (30%); показники організаторських здібностей знаходяться на високому рівні (40%); антианіме мають високий (30%) та середній (50%) рівні розвитку комунікативних здібностей, а також високий (60%) рівень прояву організаторських здібностей;

– показники дослідження вольової саморегуляції аніме та антианіме в своїй більшості знаходяться на високому та середньому рівнях розвитку;

– у представників антианіме переважає інтернальний тип локус контролю особистості (80%), для прихильників аніме також є характерним інтернальний локус контролю (65%);

– найбільша вірогідність позитивного взаємозв'язку між психологічними показниками аніме при $r \geq 0,01$ простежується між комунікативними і організаторськими здібностями та інтернальністю, а також наполегливістю і самовладанням. Виявлено, що між алекситимією, самовладанням, наполегливістю, комунікативними та організаторськими здібностями, а також інтернальністю та екстернальністю існує негативний взаємозв'язок при $r \geq 0,01$.

– серед показників антианіме існує значний позитивний зв'язок при $r \geq 0,01$ між наполегливістю і самовладанням, інтернальністю і самовладанням. Встановлена позитивна кореляція при рівні значущості $p < 0,05$ існує між показниками алекситимії та комунікативними здібностями.

За отриманими результатами під час емпіричного дослідження було виявлено негативне ставлення до субкультури аніме та її представників, що призводить до порушення комунікацій та взаєморозуміння між людьми, що дає підстави для розробки психокорекційної програми і надання необхідних методичних рекомендації педагогам вищих навчальних закладів, стосовно підвищення рівня толерантності серед молоді. Також для підвищення рівня комунікативних здібностей та зменшення алекситимічних проявів серед аніме прихильників необхідне використання психокорекційної програми, яка повинна містити тренінгові вправи і рекомендації, спрямовані на покращення міжособистісної взаємодії.

Висновки. Як видно з отриманих результатів, прихильникам аніме притаманна добре розвинена волява саморегуляція, інтернальний локус контролю, але є достатня вірогідність виникнення проблем в прояві та розумінні емоцій

під час комунікативної взаємодії з оточуючими. Представники антианіме також мають розвинену вольову саморегуляцію, інтернальний тип локусу контролю, але мають більш розвинені комунікативні здібності та значно менший прояв алекситимії в повсякденному житті. З дослідження взаємозв'язку між психологічними корелятами, можна зробити висновок про те, що на особистість аніме прихильників психологічні показники мають більший вплив, ніж на представників антианіме, про це свідчить наявність більшої кількості значущих кореляційних зв'язків серед результатів аніме.

Література

1. Иванов Б.А. Введение в японскую анимацию. 2-е изд. М.: Фонд развития кинематографии; РОФ Эйзенштейновский центр исследований кинокультуры. 2002. 336 с.
2. Левікова С. І. Молодіжна культура: учбов. посібн. М.: Фаір-пресс. 2004. 608 с.
3. Хасьянов В. Б., Зайцев А. С. Субкультура аниме как культурно–информационный феномен (на примере деятельности молодежных объединений Иркутской области) . *Научный диалог. Психология. Педагогика.* 2014. № 11. С. 75–88.